

**שניהם ברשות.** פ"ה כגון צרה"ר שלא נרשט כגון שניהם רשום צרה"ר וקשה דהיינו מתניתין בפרק המניח (לעיל דף לב.) ונראה לפרש כגון שנכנס לחצר בע"ה שלא ברשות או ברשות דלית ליה לאסוקי אדעתיה כמו שנתנו לו רשות כמו כן נתנו לאחר רשות

HebrewBooks.org © Moznanim Publishers. No commercial use allowed.

אשניהם ברשות או שניהם שלא ברשות הויקו זה את זה חייבין הויקו זה בזה פטורין מעמא דשניהם ברשות או שניהם שלא ברשות אבל אחד ברשות ואחד שלא ברשות דברשות פטור שלא ברשות חייב: נפל לבור והבאיש מימיו חייב: אמר רבא בלא שנו אלא שהבאיש בשעת נפילה אבל לאחר נפילה פטור מ"ט הוי שור בור ומים כלים ולא מצינו בור שחייב בו את הכלים הניחא לשמואל דאמר<sup>(ג)</sup> כל תקלה בור הוא אלא לרב דאמר עד דמפקר ליה מאי איכא למימר אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רבא לא שנו אלא שהבאיש מגופו אבל הבאיש מריחו פטור מאי מעמא גרמא בעלמא הוא וגרמא בעלמא לא מיחייב: היה אביו או בנו לתוכו משלם את הכופר: ואמאי הא תם הוא<sup>(ד)</sup> אמר רב יבמועד ליפול על בני אדם בבורות עסקינן א"ה בר קטלא הוא אמר רב יוסף דדחוא ירוקא ונפל שמואל אמר<sup>(ה)</sup> הא מני ר' יוסי הגלילי היא דאמר תם משלם חצי כופר עולא אמר<sup>(ו)</sup> ר' יוסי הגלילי היא דאמר כר' טרפון דאמר קרן בחצר הניזק נזק שלם משלם ה"נ כופר שלם משלם בשלמא לעולא היינו דקתני היה אביו או בנו לתוכו אלא לשמואל מאי איריא אביו או בנו אפילו אחר גמי אורחיה דמילתא קתני: ואם הכנים ברשות בעל חצר חייב [כו']<sup>(ז)</sup>: איתמר רב אמר הלכתא כות"ק ושמואל אמר הלכתא כרבי תנו רבנן כנוס שורך ואני אשמרנו הויק חייב הויק כנוס שורך ואני קשיא אמרת כנוס שורך ושמואל הויק חייב הויק פטור מעמא דא"ל שמואל דחייב בעל השור ופטור בעל חצר הא סתמא חייב בעל חצר ופטור בעל השור דבסתמא מקבל עליה נטירותא אימא סיפא כנוס שורך ואני אשמרנו הויק חייב הויק פטור מעמא דאמר ליה ואני אשמרנו הוא דמחייב בעל החצר ופטור בעל השור הא סתמא חייב בעל השור ופטור בעל חצר דבסתמא לא מקבל עליה נטירותא אתאן לרבי דאמר עד שיקבל עליה<sup>(ח)</sup> נטירותא בעל הבית לשמור רישא רבנן וסיפא רבי א"ר אלעזר תברא מי ששנה זו לא שנה זו רבא אמר כולה רבנן היא אידי דנסיב רישא שמרו תנא סיפא ואני אשמרנו רב פפא אמר כולה רבי היא וסבר לה כר' טרפון דאמר קרן בחצר הניזק נזק שלם משלם הלכך אמר ליה שמרו לא מקני ליה מקום בחצר והויא ליה קרן בחצר הניזק וקרן בחצר הניזק משלם נזק שלם לא אמר ליה שמרו אקנויי אקני

**דחוא ירוקא ונפל.** רש"י מוקי ההיא דהיה ממחך

זכותל ג' פעמים הראשונים לא היתה כוונתו להחמיק אלא כוונה להפיל על האדם ופטור דקתני התם אהך אחרונה שהיתה להמחך והראשונות אהנו שנעשה מתוך כך מועד ובהך אחרונה חשיב ליה משונה קמא שהרג בנפילת הכותל ולכן לא נחשב מועד אלא מחמת הראשונות וזה דוחק דחשיב משונה מה שעושה להנחתו לאכול ירוקא או להמחך<sup>(ט)</sup> וגם תימה הוא לומר דהוי מועד בנפילת כותל אחרונה שהיתה שלא כוונה על ידי הראשונות שהיו כוונה ולפירוש ג' דהא דאמר רבא במועד ליפול על בני דאמר בבורות לא הזכיר בני אדם אלא נשציל אחרונה דג' הראשונות לא חיישין אלא שהיא מועד ויעשה אורחיה להפיל עליו בבור לאכול הירק: **ושמואל** אמר הלכתא כרבי. נלמדה נראה להלכתא

כשמואל דדיני ונ"ע דרש קאמר לעיל הכנים שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות וחסר בו צורות שיחין ומעורות בעל השור חייב בנזקי חצר משמע אצל ברשות פטור ואי כרבי אפי' ברשות חייב דלרבי סתמא חייב בעל השור וכולה סוגיא דלעיל מסיק רבא כרבנן ואפי' נשצרו צרות ואפי' חנק עצמו<sup>(י)</sup>:

**מעמא דאמר** ליה שמרו. כולה הך סוגיא כרש"י דלעיל דלר' יורא לא קשה כלל רישא לסיפא וכולה רבי היא והוי סתמא שניהם פטורין בין גריסא בין בסיפא דאין כל אחד מקבל עליו שמירת חצירו ולרבנן הא סתמא שניהם חייבים: **אימא סיפא** כו'. הכא לא משני נעשה כדמשי בפרק קמא דקדושין (דף ה:) גבי נתן הוא<sup>(יא)</sup> ואמרה היא מקודשת נתנה היא<sup>(יב)</sup> ואמר הוא אין מקודשת משום דהכא אית ליה שניא אחרונה דקאמר תצרא אצל התם ליכא למימר תצרא דליכא פלוגתא צמילתא:

חמרתא

ל"ה מקום בחצר והויא ליה חצר השותפין וקרן בחצר השותפין אינו משלם אלא חצי נזק: **בתנאי** השור שהיה מתכוין לחבירו והכה את האשה ויצאו ילדיה פטור מדמי ולדות ואדם שהיה מתכוין לחבירו והכה את האשה ויצאו ילדיה משלם דמי ולדות כיצד משלם דמי ולדות ישמין את האשה כמה היא יפה עד שלא ילדה וכמה היא יפה משילדה אמר רבן שמעון בן גמליאל א"כ

**שניהם נרשט.** כגון צרה"ר או חצר השותפין או שנתן לו בעל הבית רשות ליכנס: או שניתן שלא ברשות. כגון שניהן רצין צרה"ר: הויקו. צידים זה את זה ואפי' שלא במתכוין: חייבין. דנזקין לא שני לן בין מתכוין לשאין

שנים שהיו מהלכין צרה"ר (ג.) והויקו זה את זה פטורין ההוא הויקו הויקו הוא ולא דק בלשניה: **דברשות פטור.** בין היק דצידים בין היק דממילא ונדלל ידע ליה: **שהבאיש בשעת נפילה.** דהוי מויק ממש ולא דמי לבור: **ומים כלים.** כל חפצים ככלים דלא חייב צבור<sup>(א)</sup> (עלה מימה אלא על נזקי בהמה) ושאר חפצים הויקו זו הויק מיתמן: **מאי איכא למימר.** הא לית ליה תורת צור וממונו הוא ומשורו למדנו ולא פטר ציה כלים: **מגופו.** שהיה מלוכלך בטיט: **אצל מריחיו.** לאו גופיה הוא דסרחון דנפילה ממילא אחי לה ונדילה גרמא הוא שגורמת לסרחון שיצא: **צר קטלא הוא.** בנפילה קמייטא והיאך כל לרדי מועד בשלמא גבי מועד דנגיחות איכא למימר כדאמרין בפירקין דלעיל (דף מא.) דקטל וערק א"כ בשאין מכירין את השור אי נמי שהומו וזממיו וזממין אצל זה לא עלה מן הבור מאליו וליכא למימר ערק ולא אין מכירין ולא חומו דמילתא דלית ליה קלא היא: **דחוא ירוקא.** עשב על פי הבור וצא לאכול ונפל דאחך נפילה לא איכיון ומיהו כופר שלא כוונה משלם בנפילה אחרונה ואפי' שאין השור בסקילה ושומעין לרבי (לעיל דף מד.) דלמא פטור מזה ומזה ה"מ במועד לנגיחות כוונה וערק לאגמא דרשונה<sup>(ב)</sup> ונגמ ד' שלא כוונה פטור ליה מגזירת הכתוב דכתיב<sup>(ג)</sup> השור יסקל וגם עצליו וגו' כל זמן שאין השור בסקילה אין בעלים משלמין כופר אצל זה שלא היתה בו חיוו סקילה כלל אין העדאמו אלא לכופר של שן ורגל בחצר הניזק דאוקמין<sup>(ד)</sup> ברגל שדרסה ע"ג טינוק בחצר הניזק דאיכא כופר ברגל ודף על גז דשלא כוונה הוא ואין השור בסקילה וה"נ דחוא ירוקא ונפל מולדה דשן היא דמתכוין להנחתו וא"מ משונה הוא ואין זו שן כיון דאייעד ליה אורחא הוא ולאוקמי לך נפילה אחרונה במתכוין והשור בסקילה לא מניין דלגבי כוונה תם הוא וליכא כופר דהא כל כוונה דלא חוי ירוקא לא אייעד: **ושמואל אמר.** לעולם בתם ומתניתין חזי כופר קאמר ור' יוסי היא: עולא מוקים לה נמי בתם וכופר שלם: היינו דקתני אביו או בנו. דהוי קרן בחצר הניזק דמשלם כופר שלם אלא לשמואל דאמר חזי כופר מאי איכא כו': מי ששנה זו לא שנה זו רבא אמר כולה רבי היא. כולה רבי היא.

וספיא דוקא ורישא לא מידוק מינה הא סתמא הויק חייב דודאי סתמא נמי הויק חייב הויק פטור והאי דנקט ושמרו לחיוביה נזק שלם קאמר אס חוק שורו של בעל חצר הא סתמא חזי נזק: **בתנאי** שור שהיה מתכוין לחבירו: [מ"ט.] מפרש אחאי נקט מתכוין לחבירו: א"כ

(א) [לעיל כח: לא: א.] עליל (א) [לעיל טו: ו.] אולי (ד) [לעיל ד: ושי"ט, א] אולי ז"ל על המיתה אלא על מוקי בהמה, (ו) כס"א: בראשונות, (ז) עין ר"מ, (ח) [שמות כ"א:] (ט) עין כספר כוס יטעוה, (י) ועין מוספות ב"מ מט. ד"ה כל הא, (כ) [ז"ל ואמר הוא, ז"ל ואמר היא],

## גהרות הב"ח

(א) גבי אהלן לרבי דלמא עד שקבל עליה בעל הבית נטירותא רישא רבנן נל"ל:

## גליון הש"ס

גמ' ריה"ג היא דאמר ב"מ. קשה לי הא להדיא אפי' כן כספר דמשלם ברשות נזק כופר שלם לעיל דף כו ע"א וא"כ למאי ריין ללמוד ממנה דלמא רי"ט כן נזק וגם ה"ל לומר בקיבור רי"ט הוא דלמא תם משלם כופר שלם ברשות הניזק ונ"ע:

## רבינו חננאל

נפל השור לבור והבאיש את מימיו, אוקמה רבא בשהבאיש המים מגופו כגון שערך, אבל הבאיש מריחו כגון שהבאיש השור והבאיש המים מריח רע שבו פטור, מאי טעמא גרמא בעלמא הוא וגרמא בנזקין לא מחייב. היה אביו או בנו בבורי משלם הכופר, ואקשינן והא תם הוא ותם אינו משלם כופר, ואוקמינא במועד ליפול על בני אדם בבורות בעידן דחוי ירוקא בגוריה. וקיימא לן מועד שלא בכוונה חייב בכופר ופטור מן המיתה, והאי כיון דחוא ירוקא לא איכיון להדיק אלא למיכל ההוא ירוקא לפיכך אינו מוט. שמואל ועולא אוקמה לר' יוסי הגלילי, ופשוטה היא. איתמר רב אמר הלכה כות"ק ושמואל אמר הלכה כרבי. וקיייל הילכתא שמואל דביני.

לחצירו. הוא הדין למתכוין לאשה נמי פטור כדאמרין בפירקין דלעיל (דף מב.) נקי מדמי ולדות ובגמ'